

JIŘÍ VOSKOVEC

(1905 – 1981)

110. výročí narození

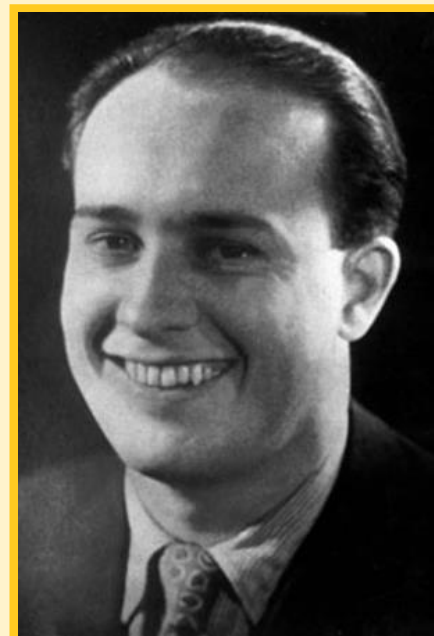
VĚDECKÁ KNIHOVNA
UNIVERZITY J. E. PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

Dne **19. června 1905** se narodil český divadelní a filmový herec, režisér, spisovatel, dramatik a textař nerozlučně spojený s Osvobozeným divadlem, **Jiří Voskovec**.

Původním jménem Jiří Wachsmann, pocházel z rodiny kapelníka v ČS legiích (otec Vilém emigroval do Ruska, po návratu začal používat počestěné jméno Voskovec), matka Jiřina byla dcera slavného malíře Soběslava Pinkase. Roku 1912 začalo **celoživotní přátelství s Janem Werichem**. Seznámili se spolu přes Werichova bratrance na pražském gymnáziu v Křemencově ulici. Roku 1921 získal Voskovec stipendium ke studiu na Carnotově **lyceu ve francouzském Dijonu**, kde studoval 3 roky. Byl členem Devětsilu, publikoval dadaistické a poetické básně, psal články, recenze a překlady do řady avantgardních časopisů a sborníků.

V závěru roku 1925 bylo založeno režiséry Jindřichem Honzlem a Jiřím Frejkou **Osvobozené divadlo**, avantgardní scéna, divadelní sekce Devětsilu. V únoru roku 1927 tu poprvé vystoupili V+W se svou hrou Vest pocket revue, téhož roku i Jaroslav Ježek se svými klavírními improvizacemi. V roce 1929 se stal spolupodnikatelem osamostatněného Osvobozeného divadla, v němž dvojice V & W hrála, psala hry i texty písní (Premiéra Skafandr, 1929; Líčení se odročuje, 1929; Fata morgana, 1929; Ostrov Dynamit, 1930 a další). Trojice

V+Werich+Ježek postupně ovládla Osvobozené divadlo. Jejich hry formou humoru **reagovali na politické a sociální problémy**; následně **upozorňovali na nebezpečí fašismu** (Caesar) a přímo **kritizovali nacismus** (Osel a stín). Své hry doplňovali oba protagonisté improvizovanými předscénami, jejichž popularita byla obrovská. Šlo v nich jak o pouhou nonsensovou komiku, při níž se ovšem publikum doslova válelo smíchem po zemi, tak o **ostrou politickou satiru**. Roku 1938 muselo divadlo zavřít, následně **všichni emigrovali do USA**, kde hráli pro krajany, pracovali v českém vysílání BBC a Hlasu Ameriky. Po válce zůstal Voskovec ještě rok v Americe (oženil se zde) a do Prahy se vrátil až 1. září 1946. Po návratu do ČS se pokusili **obnovit Osvobozené divadlo** (Divotvorný hrnec), ale společenské **poměry nebyly politické satire příliš nakloněny**. Jejich pracovní cesty rozcházejí a Voskovec se přes Francii (pracoval v organizaci UNESCO) **vrací roku 1950 do USA**. Žil v New Yorku, hrál v mnoha představeních i v mnoha filmech (Dvanáct rozhněvaných mužů). Poslední rok svého života **prožil v Kalifornii**, prodělal protirakovinovou léčbu. Zemřel **1. července 1981 na infarkt**.

V NAŠÍ KNIHOVNĚ JE MOŽNÉ SI VYPŮJČIT:

Jiří Lederer: Když se řekne Werich a když se řekne Voskovec.

Adriena Borovičková: Voskovec&Wachsmanni: z rodinné kroniky a dopisů.

Barbara Teresa Jankovska: Divadelní dobrodružství Voskovce a Wericha.

